

Paulus mo surat propinsi Galatiak de Kristen zi hip

¹⁻² Propinsi Galatiak de Kristen zi hip,

Yesus mo dam tasin zini Paulus onakon, hen tingare aya-wal oso-walya men zen angkam apdenak aban mae lowe he'anke, zëbon mae onakon:

Dawem. Aya-wal oso-wal, ëe ama dwam gwe'an em dikim anakan asa tawa gweblan hap: Asa zi hom dam dasik. Hwëna Bian Alap, men Zen Tane zem Bian Yesussu tin nikon ngaya taka, Zen Deban asa dam lasikï.

³ Nëre mae mo Bian Alap ne Bian Kristus Yesus ne sa kwasang-kwasang zemka mamkam ebe mae hap ol gwizimdi. Hen nen zëre nik mo taha terenak esa lowehe gwer.

⁴ Nëre mae mo Bian Alap mo dwam gwibin sin de syal gwibin hip, in zep Kristus nëno mae mo karek-kareksa dikim wei yun hup Zënaka zerguku- dekam de Zen nësa auhu-kama karekna an kon hëndep de lang san dep golësek gwen hap.

⁵ Dikire Alap mo bosesa hëndep denaban teip nulsuk gweblak. In eiwa.

Mae hap de ol: Alap onakore ol dawemna zen aha-en tangan.

⁶ Ëe ama emsa tenggwanbirida'an, sap em nabakam tangane Alapsa hli la'an- men Zen sap Kristus mo kwasang-kwasang nakon emsa

kwang guludakaye! Ëe kimë Alap onakore
ëngaya gwen hap de ol dawemna ebon mae osan
gol halada gwek, em sap dekam desane ang tak.
Hwëna angkam zi mo “ol dawem” yang gulsun

ëse sane ang ta gwe'an. *

⁷ Hwëna aha “ol dawem”na sap hom! Zen aha-en tangan- eiwa denaye. Hwëna zini man

* **1:6 1:6** Pasal satu mo ayat enam hap de olk kore alena, zen blala, zep emki halaman 645nak karatda gun. “Ol dawem ëse” na mensa Paulus awe enlala gwibirki, zen mensa ahakore Yahudi kore Kristen zini Paulus mo tim bwanak tawa da gwibir zikke. Suratna an, zen zëno mae mo yasik tabinni insa dikim gulsuzimdin hip. Sap zen anakarekam tawa da gwibirki: “Paulus in dawemkam hom emsa tawa ta gwibirki. Zen in lun kon Kristen gweka, zep zen Kristus mo dam tasin tangan naka hom. Yesus Zen Yahudi mo ausu nakon sal tilki. Zep Kristen zini Yesusu de taibliblan en nakon bëjen Alap mo nwenak ëdakastin. Diki Yahudi abon mae em to mipa de blom tasik gwibinkim bitit gwen, hen ano mae mo aha ëpba titit tabin sin em ang ta gwen. Kirekam de ëgwen srëmkam, ki em molye Alap mo nwenak ëdakastik.” Kirekam de tawa tabinni dekam mes ki hen Siria mo langnak de Antiokiak hen lwak- men dekon nonol Paulus ne Barnabas neka deisya sonekye. (Kis. 15) Hwëna dekam Paulus zëna Barnabas han zao ë'anka. Dekam zep zë mamkam Yahudi zini in han olëol tetek gweka- men zen ol ësena insa nolhal zakke, deban mae. Ki zep hyanak zëwe de Kristen zini Yerusalem san dep Paulus maesa lup nul sonek- zao de Kristen zi mo nol-nola hen Yesus mo seblaskam de dam tasibin zi mo nwenak tap gun hup. Zao kim aha-en nuk, dekam zep Yahudi srëm Kristen zini in hap anakare suratna nol sonezimk, “Paulus ne Barnabas ne, zen mes sam eisiki. Yahudi zini men zen hyanak ebon mae yaing gwezak, ëe desa homë lonbiridak. Èe titit tabin ola dan-nër dan-nër enkamë ang ta gwen hap emsa enbirida'an.” (Kis. 15:28-29) Kristen zini nëbe mae hap, zep a kirekam tangan mo bol-zaun gwe'an: Kristen gwenkam nen home Yahudi hon bitit gwe'an. Hen Alap hom nësa gubirida'ara- Musa mo titit tabin olsa dikim kitak syal gwe-gwibin hipye. Nen zebe to mipna blom lasik gwibir srëm gwe-gwenan, hwëna Kristus ensae anakare enlala naban blol ë gwebla'an, “Zëno syal en nakon asa Alap mo nwenak ëdakastil.”

emsa men-man da gwibirin- Kristus hup de ol dawemna insa de li yul sone naserankam.

⁸ Hwëna zi de emsa zëre mae mo ol yang gulsunkum tawa tabinkim, ano mae mo ol dawem naban de apde nën srëmna kim, dikire Alap desa kareknak kang gul gwek. Aen mae de hen aha ol dawemkam emsa tawa tabinkim, hen sap Alap mo dam taha nakore zi mae, dikire Alap kitak asa hëndep denaban karek tabik.

⁹ In kirekamë ale gulzimmnin, etan desaë ale gulzim'in: Zi de zëre mae mo ol yang gulsunkum emsa tawa tabinni, nonol ol dawem naban de apde nën srëmna kim, dikire Alap desa kareknak hëndep denaban kang gul gwek.

¹⁰ Kirekam de ale gulzimdinkim, dekam man dam gwesin'in: Ëe zi de asa sam gwesiblin hap homë syal gwe'an. Ëe hwëna Alap zë-en de asa sam gwesiblin habë syal gwe'an. Zep bëjen asa anakan enlala gweblan, "Zen man zëre mo tawa tabinsi wet gulsuk gwenda- dekam de zi sam gwesiblin hapye." Ëe de kirekam gwënkam, ki ëe homë dawemkam Kristus mo nganak syal gwe-gwe'an.

Mae hap de ol: Men kirekam Kristus Paulussu dam tasikike.

¹¹ Aya-wal oso-wal, ëe ama emsa gubirida'an: Ol dawemna men desaë emsa tonbirida gwek, zen zi hom yang nulsuk.

¹² Ëe zi nikon homë sak, hen zi hom asa tawa dak. Hwëna Bian Yesus Zën asa owas hap hleng sosubluka.

13 Em dwan mes-eme ano orep de gwënna ësak- men kimë Yahudi mo tawa tabin sin sërkam ang gwe-gwekye. Ëe dekam Kristen zini sërkamë karek ta gwibik, hen dawemkamë alp gwibirida gwe'ak- dekam de kitak Alap mo hlil irin zini insa timbwas gun hup.

14 Ëe ama beyakam kwei-kwik guludak- ëre han de luk tan bosyan naye, dawemkam de Yahudi mo tawa tabin sin ang gwe-gwenkam. Ëre mae mo auyan-aza mo ëpba olsaë sërkam dan syal-syala ban zaubik. †

15 Hwëna dekam zep Alap owas tangan hap asa eiwa de ora san dep kwang taka. Sap asa de jaha gweblan srëmnak, dekam mes ki Alap anakan asa dam tasikï, “Zini an sa Yesus onakon ngaya gwerä.” Zen asa sërkam kwasang gweblaka, dekam zep anakan asa dam tasikï,

16 “Zini an sa ano Tanena tame tala. Dekam zen sa zëbe hap de ol dawemsa Yahudi srëm zi mo lang san golzim halada gwerä.” Yesus kim ap Damsik oranak Zënaka zertrëblaka, dekam ëe homë aha zisi teibiridak- asa de Yesusu dikim dawemkam taibliblan hap denaka tawa tan hapye.

17 Ëe dekam na-en homë Yerusalem san dep song gwek- dekam de Yesus mo nonol dam

---

† 1:14 1:14 Orya ol zi mo ëpba ola, zen ahakon ol karek hen dowal-dowal hap dena. Hwëna mensa Paulus kyang-kyang gulsuku, Yahudi mo ëpba ola, zen kirekam hom. Zen hwëna Musa mo titi tabin ol, hen Alap mo ol ayang gul gwen zi mo ol, hen mensa auyan-aza zem Alapsa de kire enakm betek gweblan hap dena mas-mas nul gwekke, desa kitak kyang-kyang gulsuku.

tasibin wenyaka duwebiridan hapye. Ëe hwëna dekam zebë hëndep Arab mo lang san song gwek. Dekon etan Damsik sin dep zebë lwa halzak.

¹⁸ Tahunna kim dan-ahan damank, ëe dekam zebë Yerusalem san dep Petrusu de zertowen hap song gwek. Zëwe orapna lima-blas enkam zebë apdekam ëk, dekon ki zebë etan song gwek.

¹⁹ Ëe homë dekam etan aha maena zertowek-zini men desa Yesus Zëna dam tasibirkiye. Hwëna Yakobus ensaë zertowek- Bian Yesus mo osona mensa.

²⁰ Eiwa denakaë emsa gubirida'an. Dikire Alap asa hla tak- ëe de boton gwenkamye.

²¹ Dekon ki zebë Siria hen Kilikia mo lang san song gwek.

²² Dekam Kristussu de taïbliëlan weny Yahudi mo langnak nwekam hom asa hla dak.

²³ Hwëna sap'nen anakan asa nasal soneblanda gwek, "Zini men zen nësa sërkam karek ta gwibirki angkam Yesus hup de ol dawemsa gol halada gwe'ara- men zen sap jek-jak gun hup dwam gwibi'inkaye."

²⁴ Kirekam de asa sal sone gweblankam, dekam zep Alap mo bosena teip nulsublunda gwe'ak.

2

Paulus kim Yerusalemk de ol aha-en gunnuk ang gwekake:

¹ Tahunna kim empat-blas enkam damank, dekam zebë Barnabas han Yerusalem san dep song ëk. Titus Bak hen man ang gweka.

² Alap mo Enhona man asa gubluka, “Em Yerusalem san dep song gwen- zao de ere mo tawa tabinni insa Kristen zi mo nol-nolak kira gulzimdin hip.” Kristen zi nikon men zen èteipsik, zèbe mae en hap zebë anakan srip gulsuzimk, “Èe kire ol dawemkamë Yahudi srëm zini tawa tabirida gwe'an.” Sap dekam èe mesë anakan ngalap gwe'ak, “Kristen zi mo nol-nola bap zen anakan asa gublun, ‘Em in waba habe karekkam tawa tabirida gwe'ara.’ ”

³ Hwëna zen hom kirekam asa nenblak. Hen Titus, zen sap Yunani wal, hwëna dekam hom desa Yahudi mo ëpba ol san de ang gwen hap titi dak- to mipsa de blaonsublun hapye.

⁴ Zen mae hap dekam to mip blom tasi-bin nikon èkeisa-keisa gwe-gwek: Sap nonol Yesussu de taibliblan srëm Yahudi zini, zen aningkim Kristen zini nèban mae èsiri gwek-dekam de nëno mae mo lowe hensa hlaulzimdin hip. Kristus mes sap nësa hil ti sonebirki-Musa mo ëpba titi tabin ola kon. Hwëna zini in mae hap zë èsiri gwek: Dekam de anakan hlaulzimdin hip, “A kirekam mo Musa mo titi tabin ola insa nulmun gwenanye.” Zen sap man ëdwam gwek- dekam de etan titi tabin ola insa nëbe mae hap nihin dohon-hon makan wei yul sonezimdin hip.

⁵ Hwëna èe Kristen zi mo nol-nola ban engka en mae homë zëno mae mo dwam gwibin sin ang tak. Sap èe ama anakan ëdwam gwek, “Jesus hup de ol dawem naban Yahudi mo ëpba titi tabin ola ban, bap zen siri nën. Dikire ol dawemna in Yahudi srëm zini ebe mae hap lalak

enkam lwa gwizimk.”

⁶ Hëndep men zen Yerusalemk de ëKristen gwen zi mo nwenak ewet so kinik, Yakobus, Petrus, hen Yohanis, zen hom asa nenblak-dekam de ano tawa tabinni insa wet gulsun hupye. Zen man ki sap zi mo nwenak emam-mam gwek. Hwëna ëe homë zini nwekam golëake gwenan, “Zen mamna,” ahaksa, “Zen betekna.” Sap Alap hom zisi nwekam anakan golëake gwenda, “Zen mes jematnak mam gweka,” ahaksa, “Zen hom mam gwe'ara.”

⁷ Hwëna zini in dekam anakan asa tame dak, “Eiwa, Alap mes ki Paulussu dam tasiki- zen de Yahudi srëm zisi ëngaya gwen hap de ol dawemkam tawa tabin hipye, men kirekam hen Petrussu dam tasikike, Yahudi zisi de tawa tabin hip.”

⁸ Sap dekam man anakan dam gwesik: Petrussu men kirekam hen Alap dam tasikike, zen de Yahudi zisi beyakam halen ora san golëwet so gwe-gwen hap, Zen hen kirekam asa dam tasiki- ëe de hen Yahudi srëm zisi beyakam halen ora san golëwet so gwe-gwen hapye.

⁹ Men zen dekam Kristen zinik ënol gwek, zen dekam zep anakan asa dam nososuk, “Eiwa, Alap mes Kristus mo kwasang-kwasang nakon Paulus ne Barnabas nikip syala wei yul sonezimki.” Zen dekam zep tahana asa nitowank- dekam de anakan asa ziaha-en gun hup, “Eë asa Yahudi zisi syal eibir. Em Yahudi srëm zisi syal eibir.”

¹⁰ Mae en hap asa abe nosok: Tahalha zisi de eititi eibirida gwen srëm hap- men desa aena hen hohle gwibi'ikke.

Paulus kim Antiokiak Petrussu dei yul gublukake:

¹¹ Hwëna Petrus kim Antiokiak hata zaka, ëe ama damnak dei yul gubluk, sap zen man karek gweka.

¹² Zen aha zi de yaing gwezan srëmnak, dekam man Yahudi srëm zi niban apdekam golëtembane ta gwe'anka. Hwëna Yakobus man Yahudi Kristen zisi Yerusalem kon lup gul soneka. Zen kim yaing gwezak, dekam hwëna zen hom Yahudi srëm zini etan golek de tabirki. Zen man anakan aïrika, “Ëyë Yahudi srëm Kristen zini an han Yahudi zini an mo nwenak golëtembane ta'ak, zen sa hwëna asa husus nëblal.” *

¹³ Hëndep ahakore Yahudi zi ausu nakore Kristen zini hen Petrus mo kim ëgwëk. Hëndep aumwa hap, Barnabas Bak hen kirekam ang gweka. Zen kitak Yahudi srëm zisi langa dasibik, hwëna ëk enkam nama anakan nenbirida gwek, “Em in ano Kristen bose wal.”

¹⁴ Hwëna ëe kimë tame guk, “An hom Yesus hup de ol dawem naban dakasti'in- kirekam de ësiri gwen srëmkamye,” ëe dekam zebë Petrussu damnak anakan dei yul gubluk, “Em sap Yahudi wal, hwëna em kime nër hom Yahudi srëm zi niban golëtembane ta gwe'anka, em ema Yahudi srëm zi niban golësiri gwe-gwe'anka. Angkam hwëna ba habe Yahudi zi ensa ang gwibirida nasen'ara?- men zen ëdwam

---

* **2:12 2:12** Musa mo titi tabin olak hom aha zi ausu naban de apdekam tembane tan hap jalse gweka, hwëna Yahudi mo ëpba bong-bong lun jalse gwen ola insa mas nuk.

gwe-gwenan, Yahudi mo ëpba titi tabin olsa de Yahudi srëm Kristen zi hip wei yul sone gwizimdin hip.”

Mae hap de ol: Nen Yesussu de taïbliëblan enkame ëngaya gwe'an- sap Yahudi zi, sap Yahudi srëm zi.

¹⁵ Aya-wal oso-wal, zini men zen Yahudi mo ausu nakon ësaltik, an ki hen aena, ëe homë menkam Yahudi srëm zi niban olësiri gwe-gwek. Sap emsa man Yahudi zini nenbirida gwenan, “Zen karek gulin hana gwen zi ausu.”

¹⁶ Hwëna sap kirekam, ëe Yahudi zini mesë anakan dam ulsuk, “Zini toton bëjen Musa mo titi tabin ola sul sonen- dekam de Alap mo nwenak ëdakastin hipye. Nen kitak ema ngip ul gwenan.” Diki angkam an kim Alap nëbe mae hap ora ësena zertreizimki, dekam zebe anakan tame u'in, “Diki Kristus Yesus ensa de taïbliëblankam esa Alap mo nwenak ëdakastil gwer- ba maesa de syal gwibin srëmkam.” Èe Yahudi zini menkam ama ëkil gïl gwek, “Are mae mo syal en nakon asa Alap mo nwenak ëdakastil gwer.” Hwëna zini toton bëjen titi tabin ol san de ang ta gwenkam Alap mo nwenak ëdakastin.

¹⁷ Hwëna ëe de Musa mo titi tabin ola in sa Yesus ensa de blol gweblan hap hli yunkum, dekam Yahudi zini anakan sa asa nenblal, “Em in mese Yahudi srëm zi hip jowera- karek gulin hana gwen zi.” Zep Yahudi Kristen gwen srëm zini Yahudi Kristen zisi anakare hap husus neibirida gwenan, “Zen Kristussu de ang gwe-blankam karek gulin hana gwen zi hip kim ëjowe gwe'an.” Hwëna kirekam boton!

18 Diki eiwa dena zen a kirekam mo: Nen bëjen nen Musa mo titi tabin ol san de ang ta gwenkam Alap mo nwenak ëdakastin. Zen in zebe angkam Yesus ensa blol ëbla'an- dekam de ëdakastin hip. Hwëna nen de etan anakan ëgunkum, "Nen etan lwan dahan- Musa mo titi tabin ola insa de hen mas gun hup," dekam mese ëkarek gwenan. Sap dekam mese Yesussu hli lanan.

19 Aena hen kimë Kristen gwe srëm gwe'ak, dekam hen ama sap Musa mo titi tabin ol san de ang gwen hap alp gwe-gwek. Hwëna dekam anakare habë enlalana dowe hana gwek, "Ëe an toton molyë dekon en ngaya gwek." In zebë angkam Yesus ensa anakan blol gwebla'an, "Zen de abe hap syal gwibir-blin srëmkam, ëe toton bëjënë ngaya gwen."*

Angkam zebë hwëna Alap mo dwam gwibin sin Yesus ensa anakan taiblibla'an, "Asa mes Deban te-lidak sonnak makan nosoink.

20 Zep angkam ëe ë-en homë gwë'an. Hwëna Kristus ano enhonak gwë gwenda. Ano okamanak de gwënnan angkam, zen Alap mo Tane ensa de taibliblan en nakon lwa'an. Sap Zen asa kwasang gweblaka, zep hëndep asa de ngaya tan hap Zënaka sosok taka."

21 Zep ora ësena insa Alap nëbe mae hap de kwasang-kwasang hap kles tyasizimki, bap nen dekon etan Yahudi mo titi tabin sin dep lwan dahan. Hwëna zi de anakan gunnu, "Ëe Musa mo titi tabin ol en san de ang gwe-gwenkam asa Alap mo nwenak dakastil," zen hen ki man

---

* 2:19 2:19 Rom. 7:7-11

anakan de gun nuban nwe-mase gwe'an, "Yesu Zen Zën ki tilki."

3

Mae hap de ol: Alap mo Enhona Zen diki Yesusu de taibliblankam zinik ing gwehe gwenda. Musa mo titi tabin ol san de ang gwegwenkam bëjen.

¹ Galatiak de zi, em in enlala joblo-top tanganna! Nara emsa kirekam gweibiridaka? Ki san ëe homë dam-dam enkam srip gulsuk gwizimk-Yesusu de te-lidak sonnak makan ta irin hip denaye!

² Emki sap ëenlala gwen: Emsa ba nakon Alap mo Enhona ing gwe hebiridaka? Kina ki Musa mo titi tabin ol san de ang ta gwen nakon. Zen diki Yesus hup de ol dawemna insa kim laiblibik, dekam am emsa ing gwe hebiridaka.

³ Em sap nonol Alap mo Enhonak ëyaing gwe kini gwek, hwëna angkam ema tim ul gwe'an, "Ëe asa ëre mo ssonkam Alap mo dwam gwibinni syal ei gwibir." Zep em angkam mese ënaha gwehak!

⁴ Emki ëenlala gwen- men kim ëKristen gwen srëm wenyä Yesus hup de jal hap emsa karek da gwibikke: Alap man kire hap de dawemna ebe mae hap ngatan zi mo langnak lam gulzim'ira. Hwëna em de Yesusu hli tankam, ki waba habe zëbe hap de jal hap karekna oltowe gwek!

⁵ Zep emki ëenlala gwen: Em bawalkame Alap mo Enho mo sosonna eisbik? Hen Alap mensa

owas-owasna eno mae mo ngirinnik syal gwe-gwibirki, zen bawalkam kon gwesik hanak? San ha ëKristen gwen srëmnak kime ëpba titi tabin ol san ang ta gwekke? San ha Yesus hup de ol dawemna insa kime laiblibikke?

⁶ Emki hen Alap mo ola ansa enlala gwibin:

“Abraham zen Alapsa taibliblaka, zep Alap anakan gubluka, ‘Em mese ëre mo nwenak dakastili.’ ”*

⁷ Zen in zep, man dam gwesinin: Men zen Alap mo ola daibli gwibirin, zen zen- Abraham mo wei-wik gun walas naye.

⁸ Alap orep mes ki Yahudi srëm zini ebe mae hap dena anakan kalang gweka, “Ano olsa de taibli gwibinkim, zen dekam sa ëre mo nwenak ëdakastil gwer.” In zep Abrahamsa hamal hap ol dawemna ansa gu-gubluka,

“Tingare zi ausuna hë'ho gwibinni ebon on-akon sa nulin.”*

⁹ Abraham zen ola insa taiblibirki, in zep Alap hë'ho gwibinni zëbe hap golblaka. Zep nen hen kirekam: Nen de Abraham mo kim Yesus hup de ol dawemna insa taiblibinkim, dekam esa hen Alap onakore hë'ho gwibinni Abraham mo kim ulin.

¹⁰ Hwëna men zen de ëenlala gwe'ak, “Ëë Musa mo titi tabin ol san de ang ta gwenkam asa Alap mo nwenak ëdakastil,” hwëna kire zini Alap kareknak sa kang gulu. Sap Musa mo titi tabin olak man lwak,

---

* **3:6 3:6** Kej. 15:6; Rom. 4:3   * **3:8 3:8** Kej. 12:3

“Men zen de titi tabin ola ansa aha-en mae ngip nu'ik, desa sa Alap kareknak kang gulu.”*

¹¹ Sap nen kitak ema ngip ul gwenan. Zep tangan dam gwesinin: Nen bejen titi tabin syalsa de blol gwibinkim Alap mo nwenak edakastin. Zen in zep hen Alap mo olak anakan lwak,

“Men zen ere mo nwenak edakasti'in, zen kitak Asa de taibliblan en nakon.”*

¹² Titi tabin ola, desa “ang tan”kam nen gwibirin. Desa “taiblibin”kim hom nen gwibirin. Zep Musa mo titi tabin olak man lwak,

“Men zen de tingare ola an san ang ta tine gwe'ak, zen zen en sa engaya gwer.”*

¹³ Hwena zini nen bejen kirekam ang ta tinen. Zep Musa mo titi tabin ola kon, nesa kitak maka Alap kareknak kang gu'ura. Hwena zen zep Alap nebe mae hap de jal lam gulzimdinni iwe Tane zemka hwena dre neka. Zen zep Yesussu de neno mae mo weinak dre nen hap dena Musa mo titi tabin olak hen anakan lwak,

“Men desa tenyak makan ta irinni, desa sa Alap kareknak hen drenera.”*

¹⁴ Zen zep Kristus neno mae mo weinak tilkinen dikim hwena he'ho gwibinni insa hlaun hup, Alap mensa Abrahamsa gu-guk gweblakake, sap Yahudi zi, sap Yahudi srēm zi. Zen kirekam Alap Zen syal gwibirki- dekam de Yesussu de taibli gweblan nakon Alap zere mo Enhosa zer gwizimdin hip, men kirekam Zena gu-guk gwibirida gwekake.

---

* **3:10 3:10** Ul. 27:26   * **3:11 3:11** Hab. 2:4   * **3:12 3:12** Im. 18:5   * **3:13 3:13** Ul. 21:23

Mae hap de ol: Alap mensa Abrahamsa gu-guk gweblaka, Musa hwëna bëjen hyanak wet gulsublun.

¹⁵ Aya-wal oso-wal, nëno mae mo ngirinnik ki zini aha zi niban ola aha-en nul gwenan. Zi de wal bose zeban ba mae hap olsa aha-en unni, hwëna hyanak aha zi bëjen zëno nik mo ol aha-en unni insa wet gulsuzimdin.

¹⁶ Zep Alap mo Abrahamsa de gu-gublunna in hen kirekam. Zëno nik mo aha-en un hyanak aha zi bëjen wet gulsuzimdin. Dekam Alap Abrahamsa totoresa anakan gu-guk gweblaka,

“Èe asa hë'ho gwibinni eno auyan hap golblal.”*

Alap mo olak hom anakan lwak, “Ere mo auyan-tane wal hap asa golzim.” Dekam enlalana beya zi hip. Hwëna Zen anakan gu-guk gweblaka, “Ere mo Auyan-tane hap asa golblal.” Enlalana Zini aha-en. Zen Kristus.

¹⁷ Zep zëno enlalana a kirekam moye: Alap nonol Abrahamsa gu-guk gweblaka, ki zep hwëna tahunna 430 enkam damank. Ki zep hwëna titi tabin ola Musa hap golblaka. Zep mensa Musa Bak hap hyanak golblaka, zen bëjen wet gulsun-mensa nonol Abrahamsa gu-guk gweblakaye.

¹⁸ Sap Alap hom anakan Abrahamsa gubluka, “Titi tabin ola an sane ang gwe-gwe'anka, ki

---

* **3:16 3:16** Insa Paulus Kej. 12:7nak dena ale gulku, zen Abraham zëre mo “sïpnï kore zi hip” de hë'ho gwibin nika golzimdin hip dena, ahaksa golblan hap dena. Ibrani olkam, hen Yunani olkam de li yul sonenna, bëjen anakan dam gulsun, “Sïpnï kore zini in, san aha-en? San beyana?” Hwëna Paulus mo tawa tabinni awe, enlalana zen aha-ere Zi hip.

asa hē'ho gwibinni ebe hap golblal.” Kirekam de gu-gublunam, zen ki totoresa de golgu-guk gweblankam hom nwe-mase gwe'an. Zen ki hwëna syalsa de wei yul soneblan makan maka nwe-mase gwek. Hwëna Alap Zen kwasang-kwasangna, zep totoresa de golblan hap gu-guk gweblaka.

Mae hap de ol: Alap kire hap titi tabin olsa zi hip golzimki.

¹⁹ Kirekam insa lwak, ahakon sa hwëna egul, “Ki hwëna Alap ba hap titi tabin ola insa Musa hap golblaka?” Zen hwëna mae hap titi tabin ola insa mas gulzimki: Dekam de tingare zi hip zëre mae mo karek-kareksa goltrei gwizimdin hip. Hwëna Yesus in Abraham mo Auyan-tanena mensa gu-guk gweblakake. Zep Alap insa titi tabin ola golzimki, zen Yesus de hatazan srëm ennak de desan ang ta gwen hap dena. Zep titi tabin ola in bol-zaun tangan naka hom. Diki men desa nonol Abrahamsa gu-guk gweblaka, zen diki zen- bol-zaun tangan wenyaye.

Titi tabin ola in Alap Zën hom Musa hap golblaka. Zen hwëna zëre mo dam taha nakore zi ayang nul gweblak.

²⁰ Hwëna Abrahamsa kim gu-guk gweblaka, zen aha mae hom ayang nul gweblak. Zen Zën tangan gu-guk gweblaka. Zep man dam gwesin'in: Abrahamsa de gu-guk gweblanna in zen tangan nëbe mae hap bol-zaun gwizim'in.

²¹ Hwëna ahana maka anakan gulsu'ura, “Ki hwëna Abrahamsa de gu-gublun naban Musa mo titi tabin ola ban hom apde në'an.” Hwëna

kirekam hom! Zen man apde nē'an. Hwēna Alap hom tīti tabin ola golzimki- dekon de ēngaya gwen hap denaye. Kirekam de lwa'anam, nen emaka desan de ang ta gwenkam kitak nēnaka ngaya labi'in, hen dekon emaka Alap mo nwenak ēdakastī'in.

²² Hwēna kirekam bējen. Sap Alap mo olak man ale nuk,

“Kareksa de gol gwen hap de sosonna mes tīngare zisi tahalebik.”*

Zen in zep, Alap aha-en tangan ēngaya gwen hap de orana nēbe mae hap kles tyasizimki- in kim Abrahamsa zēre mo Auyan-tane hap dena gu-guk gweblakaye. Zep men zen zēno Auyan-tanena Yesussu daībli gwebla'an, zen zen en Abraham mo auyan-tane walyak bitī gwe'an.

²³⁻²⁴ Yesussu de taībliblankam hap dena insa kime tame ul srēm gwek, nen dekam sekola walas mo kime lowehe gwek. Musa mo tīti tabin ola in dekam nēsa irik gil gwek, hen guru makan tawa ta gwibik- hēndep Alap de ēngaya gwen hap de ora ēsena insa kles tyasizimdinnik dep. Alap insa tīti tabin ola golzimki, zen dekam de guru makan nēsa Kristus osan dep golēgwēhan hap- nen dikim Kristussu de taībliblankam Alap mo nwenak ēdakastīn hip.

²⁵ Zen in zep, nen kime Yesussu laībliblack, nen dekam san de sekola nakon de ētamat gwenna kiye. Hen dekam home etan dwam eibi'in- tīti tabin ola in de nēsa irik gīn hīpye.

²⁶ Nen kim Yesussu anakan laībliblack, “Zen Zen- nēsa de ngaya tabin hip de Zi niye,” dekam

---

* **3:22 3:22** Rom. 3:9-19; Mzm. 14:3; 53:4

zebe ëraha-en gwek. Dekam zebe hen Alap zëre mo hanan tabin walas hap ëjowek.

²⁷ Hen emsa kim Zëno bosekam baptis dabik, dekam zebe hen anakan enaka olëtrëblak, “Ëe mesë Kristus hun zeraha-en gwer.” Zep em angkam Bian Alap mo nwenak san de Yesus Zëna kiye.

²⁸ Zep angkam nen kitak Alap mo nwenak aha-en. Zen hom nësa nwekam anakan golëake gwenda,

“An Yahudi wal.

An Yunani wal.

An zi mo tana ïltikïnnik de babu gwen zi.

An tana ïltikïnnik de babu gwen srëm zi.

An zi.

An we.”

Hwëna Zen aha-ere nwe-masekam anakan nësa kara ta gwibirida, “An ano Tane naban de zeraha-en gwen zi.”

²⁹ Em de kirekam Kristus hun zeraha-en gwenkam, dekam em hen mese Abraham mo Auyan-tanenak bitï gwek. Zep hë'ho gwibinni mensa Alap Abrahamsa gu-guk gweblaka, zëre mo Auyan-tane hap de golblan hap dena, ki em hen esa ulin.

4

¹ Ahaksa anakarekam: Walasna, bi zik de tïnkïm, dekam bi zik mo bi gwibin kire-kirena zën sa kitak bi gwibiri. Hwëna walasna in de nama betek nik gwënkam, zen iye zik mo tana ïltikïnnik sa gwë gwera- san de babu gwen zini kiye.

² Kim de hata'ak yaklana mensa bi swe zem dam tasiki, tahunna kim de sowe henkam altisibli'ak, zen dekam sa bi swe zik mo kire-kire hli tan danna zen hwena bi gweblan dala. Nama de betek nik gwennak, dekam aha zi sa mam dal.

³ Nen hen ki kirekame egwek. Nen menkam walas betek mo kime lowehe gwek. Nen dekam namae auhu-kama en hap de enlala naban lowehe gwek, hen dowal-dowal nesa bi neibirida gwek. Zep nen dekam namae titi tabin olkam de nesa walas betek mo kim akan-akan gwibirida gwen hap edwam gwe-gwek.

⁴ Hwena yaklana mensa Bian Alap dam tasiki, zao kim hatak, dekam zep Tane zemka zer soneka. Desa dekam zep Yahudi we jaha gwek. Hendep beteknak Zen hen Musa mo titi tabin ol san ang gwe zaheka.

⁵ Zen kitak Alap mo dwam gwibin sin ki lwak-dekam de nesa Musa mo titi tabin ola kon hil ti sonebin hip, nen dikim Alap mo hanan tabin walas hap ejowen hapye.

⁶ Eiwa, nen an Alap mo hanan tabin walas. In zep Tane zik mo Enhona zer soneka- neno mae mo enhonak de ing gwehen hapye. Zen in zebe enho nakon anakan en sone gweblanan, "Bian, ano Bian."

⁷ Zep nen angkam walas beteksa de aha zi hanan tan mo kim home lowe he'an. Nen an hwena angkam Alap onak de zise gwen walas. Zen zep esa eiwa he'ho gwibinni insa hla kul-mensa Zena anakan gu-gubirida gwekaye, "Ee asa kiresa ere mo walas hap golzim."

Paulus kim anakare hap ngalap gwibiridakake, "Zen ba hap etan karek san dep lwanda ha'an?"

⁸ Galatiak de zi, ëe ama emsa ngalap gwibirida'an. Em ba habe Alapsa nabakam hli la'an? Em kime Alapsa tame la srëm gwe'ak, em dekam totore yang tasibin dowal-dowalsae betek eibirida gwek- san de zëbon mae de ëbabu gwenna kiye.

⁹ Hwëna em sap mese nër hom eiwa de Alapsa tame lak. Ahaksa sap diki Alap mes ebe mae hap golzimki- dekam de Zënaka tame tan hap denaye. Zep em ba habe angkam etan auhukama enlala san dep lwanda ha'an?- dowal-dawal dikim etan emsa bi gwibiridan hapye. Em san ema ëdwam gwe'an?- zi mo yasik tabin sin de ang tankam de etan emsa totore titi tabin olkam tahalebin hipye.

¹⁰ Zep hëndep angkam ema Hari Sabat san, sap yakla yawal, hen ben yawal mae hap de syal san ang ta gwe'an.

¹¹ Ki san ha ëe waba habë ebe mae hap de dawem hap danna sin gwe-gwek?!

¹²⁻¹⁴ Aya-wal oso-wal, ëe ama emsa gwibirida'an: Ano kim emki lowehe gwen. Ëe kimë eban mae golëlowehe gwek, ëe homë Yahudi zi mo kirekam de lowehen san gwë gwek. Zep angkam em bahem desan ang ta gwen. Em sap nonol dawemkame asa kwang la gwek, hen home mae asa husus ë gweblak. Emki etan kirekam asa gwëblan. Em dwan tawa nakake: Ëe dekam ama sang-sang gwek. In zebë nonol ebon mae gwë gwek. Hëndep dekam zebë ol

dawemkam emsa tonbirida gwek. Ano sang-sang habe ëhir-hir gwe-gwek, hen eno mae mo syala dekon zep mam gwe-gwek. Hwëna em dekam home asa husus ë gweblak, hen home asa ulop ë gweblak. Em hwëna gola kon dawemkame asa kwang la gwek- men kiye, Alap mo dam taha nakore zisi de kwang tanna. Hen ema asa blikip eisik gweblak- san de Kristus Zën de zini gwe zanna kiye.

¹⁵ Em dekam dawemkame asa isrip-sri ë gweblak. Hwëna angkam home! Ëë tawana: Menkam em sap ema ëdwam gwe-gwek- ere mae mo nwesa de abe hap teisyablan hap, ëë dikim etan dawemkam kara gwe-gwen hap!

¹⁶ Hwëna angkam sap ola an eiwa de tangan nakaë ale gulzim'in, zep em ema yap asa enlala ëbla'an, "Zen ano mae mo jal zi."

¹⁷ Angkam aha zi dan syal-syala ban emsa haen-haen neibirida gwe'an, "Nen ki Musa mo titi tabin ola an san ang ta gwen." Hwëna zen enlala karek naban! Zen man em dikim abon onakon wet so gwen hap ëdwam gwe-gwe'an- dekam de zëbon mae en osan enlala syal-syala ban ang ta gwen hapye.

¹⁸ Banakare enlala dawem san de ang tan hap, em sap esa dan syal-syala ban ang ta gwer- sap ëë de iwe gwënnak, hen sap ëë de iwe gwën srëmnak. Hwëna karek san dep bahem!

¹⁹ Ano walas, ëë ama emsa dawemkam ngalap gwibirida'an. Ëë ama emsa anakan kil tibik, "Zen mes-am Kristussu de taibliblannak ëtatete gwek." Hwëna angkam ema etan walas betek san dep lwanda ha'an.

20 Diki angkam aen de eban mae etan golëgwënkam bap. Ki amaka samkam emsa anakan golëton'an, "Ba nakone ki ëgwë'an?" Hwëna angkam ëe ama anakare jakal enlala naban emsa topse gwibirida'an, "Zen bawalkam sa tame nul?"

Paulus kim Hagar ne Sara nebon ola gulk sun blaonzimkike:

21 Asa sane lak!- em in zene Musa mo titi tabin olsa de nihin dohon-hon makan wei yulsuk gwen hap ëdwam gwe'anye. Em san home aïsili ansa dam ulsuk- mensa Musa hen ale gulkuye?

22 Zen a kirekam mo: Abraham zen walasna dan wë soka. Ahana mas wenyä Hagar hon wë taka. Zen tana iltikinnik de babu gwe-gwen we. Ahana nonol we zem Sara hon wë taka. Zen tana iltikinnik de babu gwe-gwen naka hom.*

23 Tana iltikinnik de wenyik mo walasna, Ismael, desa totoresa jaha gwëk. Hwëna Sara mo dena kip, Alap man Abrahamsa gu-guk gwëblaka, "Sara sa walassa wë tal." Hëndep dekam zep ki bogolak owas hap Isaksa jaha gwëk.

24 We darena in ama ki gulk sun de ol blaoran hap guzinnin. We darena in, zen Alap mo zi niban de ol ziaha-en gun dare naban de apde son. Tana iltikinnik de wenyä Hagar mo walasna, Ismael, zëno auyan-tane walya zen hen tana iltikinnik sa lowehe gwer. Zen men kiyemen zen titi tabin ol san ang ta gwenan, mensa Alap kwatapna Sinaik Musa hap golblakake.

---

* 4:22 4:22 Kej. 16:15; 21:2-9

Zen desa nihin dohon makan wei nulsuk tine gwenan- tana iltikinnik de zi mo kim.

²⁵ Zep Hagar Bak, zen kwatapna Sinaisa de enlala gweblan- Arab mo langnak de kwatapna insa. Zen tana iltikinnik de we, hëndep auyantane wal zem hen kirekam sa lowehe gwer. Hagar Baksa hen Yahudi mo ë yawala Yerusalem han de apde son. Sap Musa mo titi tabin ola in mes zëwe de zini hulek.

²⁶ Hwëna nëno mae mo anena, zen ngatan zi mo langnak de Yerusalem. Zen zëna wenya, Sarasa de enlala gwibin. Zen tana iltikinnik de gwën wesya hom. Zep nen hen kirekam de ëgwën- banakare titi tabin ol mae de nësa tahalebin srëmkam.

²⁷ In zep Alap mo olak Sara Bak hap dena anakan ale nuk,

“Em sap walassa de wë tan srëm we,
hwëna angkam esa isrip-sri gwe-gwera!
Em eisbir anen srëmkam gwë gweka,
hwëna angkam esa Alap hap de tërya ta gwera!
Sap eno walasna menkam hom,
hwëna angkam eno walas mo beyana man
tangan taman kinì'an.

Tingare ahakore we wal mo walasna man lwala he'an.”*

²⁸ Zep aya-wal oso-wal, nen kitak Sara mo walasna Isak mo kime lowe he'an. Zen Alap mo gu-gublun naka Sara jaha gwék. Nen hen kirekam zebe Alap mo gu-gubiridan nakon zëre mo hanan tabin walas hap ëjowe'an.

---

* 4:27 4:27 Yes. 54:1

²⁹ Hwëna zao zep lwak: Mas wenya insa totoresä Ismaelsa wë tak, zen zep hwëna Alap mo Enhokam de wë tan zini Isaksa karek ta gweka. Zen in zep ki hëndep angkam kirekam lwa gwe'an: Men zen totore enlala san ang ta gwenan, zen zep karek da gwibirin- men zen Alap mo Enho san de ang tankam zëre mo walas hap ëjowe gwenanye.

³⁰ Zen zep Alap mo olak Abraham hap dena anakan lwak,

“Tana iltikinnik de mas wenya insa tane zeban emki zialsa sonen. Ki hwëna em de tünkim, Ismael sa eno kire-kire hli tan danna Isak han bi ëblan dala. Sap zëna wenya in mo walasna, Ishak, zen diki zen sa kitak bi gwibiri.”*

³¹ Zep aya-wal oso-wal, nen an tana iltikinnik de we mo walassa hom. Zep home Musa mo titi tabin ola nihin dohon-hon makan wei kulsuk gwenan. Nen an hwëna tana iltikinnik de gwën srëm we mo walas, sap nen Alap mo Enhosae ang ëbla'an.

5

Mae hap de ol: Titi tabin ol de emsa tahalebin srëmkam emki tatem ëzauk gwen.

¹ Kristus mes emsa ëpba titi tabin ola kon hil ti sonebirki, zep bahem etan lwan dahan- dekam de titi tabin ola in etan emsa tahalebin hipye. Tahalebin srëm nik emki tatem ëzaun.

² Emki ësane gwen! Em de ere mae mo to mipsa blom tasibinkim, ëe, Paulus, ama emsa

---

* 4:30 4:30 Kej. 21:9-10

gubirida'an: Em dekam mese Kristus onakon wet so gwenan.

³ Ama etan emsa gubirida'an: Eno mae mo to mipsa de blom tasibinkim, ki Alap sa emsa gubiridala, "Dikire tینگare Musa mo titi tabin ola insa su nul sone gwek."

⁴ Em dekam anakane ealp gwe'an, "Ee asa titi tabin ol san de ang ta gwenkam ere mae mo ssonkam Alap mo nwenak edakastil." Hwena dekam em Kristus mo kwasang-kwasangna ema hli ku'in!

⁵ Hwena diki tangan Alap ensa de blol gwe-blankam sam gwesi'in. In zebe nen anakare enlala hohle ta gun nuban Alap mo Enhonak eyaing gwe kini gwenan, "Zen Zen sa ano gwenna syal gwibir zahera- ee dikim zere mo nwenak dakastin hip denaye."

⁶ Sap nen mese Kristus hun eraha-en gwekin kime laibliblakke. Zen in zep Alap hom nesa anakan karatda ta gwibirida, "An to mip blaonsublun zi," ahaksa, "An to mip blaonsublun srēm zi." Hwena diki aha-en tangan zere mo nwenak bol-zaun gwe'an: "San ha zini an man zeno mae mo Asa de taibliblanna aha zisi de kwasang gwibirida gwenkam noltrei gwizimnin? San ha hom?"

⁷ Em sap menkam ora dawem sane ssonkam sek gwe'ak. Hwena nara emsa isinsibiridaka?-dekam de hwena ora srēm san egwa gwe kinin hapye.

⁸ Zeno mae mo tawa tabinni in, zen Alap onakore naka hom- men Zen diki emsa kwang guludakaye.

⁹ Tawa tabinni in em ema tim uk, “An betekna. Ëe sap asa desan hen ang tal.” Hwëna zen ragi makan sa ebon mae mam gwer- roti mang-mang gunsu de hop gun makan.

¹⁰ Hwëna ëe tawana: Bian eiwakam emsa hlil inki, zep ëe ama emsa tame tabi'in: Em molye aha ora san hëndep denaban ësyalhek. Alap sa zini insa karek tala- men zen emsa men-man ta gwibi'iraye.

¹¹ Hwëna aya-wal oso-wal, ëe de nama zisi anakan tonbirida gwenkam, “Emki Yahudi mo ëpba titi tabin sin ang ta gwen- to mipa de blom tasik gwizimdinkim,” ki molya Yahudi zini asa karek da gwe'anam. Hwëna in zep asa karek da gwenan- sap ëe ama tonbirida gwenan, “Mensa Kristus nëbe mae hap te-lidak sonnak syal gwibir-zimki, zao en emki anakan ëyaing gwe kinï gwen, ‘Ëe dekon en asa Alap mo nwenak dakastil.’ ” Yahudi zini man desa husus nei gwibirin.

¹² Men zen emsa blos dabilirida gwe'an, zëbe mae hap hom sam gwesï'in- to mip ensa de blom tasizimdinkim. Diki to naban hëndep bol sik niban de kitak blom tasizimdinkim bap! Dekam maka ësam gwesï'in.

¹³ Aya-wal oso-wal, Alap mes emsa alal gulku-dekam de titi tabin ola kon ëhil gwe hanan hap. Hwëna bahem anakan ëenlala gwe-gwen, “Ëe an hil ti sonen nikë gwë'an, zep ëe sap asa ëre mo tim nikore hole-hle san ang gwe-gwer.” Hwëna anakan emki ëenlala gwe-gwen, “Ëe an hil ti sonen nikë gwë'an, zep Kristus onakore kwasang

tola ban anik ëre mo Kristen bose walya mas gwibirida gwek.”

¹⁴ Sap Musa mo titi tabin ola kitak ausuna ola an dekon- men zen anakan lwak,

“Zi bose omka em kwasang gwibirida gwen- san de enaka de kwasang gweblanna kiye.”*

¹⁵ Hwëna em de nama enaka olkam hit ti gwibinkim, dekam ere mae mo aha-ere en- lalakam de lowehen hap dena sa hom gwer!

Alap mo Enho ensa de blol gwe-gweblan hap de ol:

¹⁶ Ëe ama emsa gubirida'an: Alap mo Enho ensa em anakan blol gwe-gweblan, “Zen diki Zen sa asa dam tasik sone gwera.” Dekam ere mae mo tim nikore hole-hlena molya emsa golëgwa gwe kini gwek.

¹⁷ Nëre mae mo tim nikore hole-hlena, zen man baes gwe-gwe'an- Alap mo Enho mo dwam gwibin sin de ang gwen hapye. Hen kirekam, Alap mo Enhona man hen baes gwe'ara- nëre mae mo tim nikore hole-hle san de ang gwen hapye. Zen man nëno mae mo enhonak ilman ë gwenan, zep nen molye aha-ere enlalakam nëre mae mo dwam gwibin sin syal ei gwibik.

¹⁸ Hwëna Alap mo Enho de nësa enho nakon golëgwë gwenkam, dekam ëpba titi tabin ol de nësa golëinik gwen hap home ëdwam gwe-gwe'an.

¹⁹ Nëre mae mo tim nikore hole-hle san de ang ta gwenkam, dekam a kirekame mo syal ei gwibirinye:

---

* **5:14 5:14** Kel. 20:12-16; Im. 19:18; Ul. 5:16-20

kahalo gwen,
 wesya de lirak oson,
 swi hap de enlala enkam de gwë gwen,
 20-21 yang tasin alapsa de betek gweblan,
 zisi de hëp tyan,
 wal bose zemka de husus gweblan,
 ëol tetek gwen,
 hen nop-nop gweblan.

Ahana hen, zë-en de mam gwen hap de enlala
 gwe-gwen,
 aha hlik naban de aha hlik nik ba mae hap
 zënaka gïl-gïl gwibiridan,
 hen aha hlik nik de langa tasibin.

Ahana hen, zi mo kire-kiresa de hole gwibin hen
 zep de husus gweblan.

Ahaksa ere mo kire-kiresa de inik gwibin hip
 de aha zisi anakan husus gweblan, "Mana
 golanka."

Ahana hen, ho mamaksa de otdeblanda gwen,
 syan-syan en hap de enlalakam de gwë gwen,
 hen tïngare ahakore karek-karekna.

Ëe ama orep emsa tawa ta gwibik, hen etan
 angkam ol tan-tanna ansa golzim'in: Zini men
 zen kirekam de karekna nulin halasen gwenan,
 zen toton molya Alap mo irik gïnnik bitï gwëk.

²² Hwëna Alap mo Enho de zergwënkam,
 dekam a kirekam mo wet so gwenanye:

kwasang enlala,
 isrip-sri enlala,
 umlae enlala,
 jakal-jakal srëm enlala,
 zisi de mas gwibirida gwen hap de enlala,
 kae-kae enlala,

aha zisi de ahap tan srëm hap de enlala,

²³ sae-sae enlala,

hen zënaka de zerinik gwen enlala.

Kirekam de gwën hap dena, kina ki man Musa mo titi tabin olak jalse gwek!

²⁴ Zini men zen Kristus hun zeraha-en gwenna, zen mes zëre mae mo tim nikore hole-hlena Yesus hup de te-lidak soblannak makan nulink. Zen dekam zep anakan neis gwibirin, “Ano tim nikore hole-hlena mes Yesus goltilkä.”

²⁵ Sap Alap mo Enhona Zen kirekam de ëliwehe gwen hap denaka nöp gol gwizimnira, zen in zep nen diki Alap mo Enho mo dwam gwibin en san nen ang ta tine gwen.

²⁶ Zen in zep, sap nen Kristussu de blol gweblan enkame ëngaya gwe'an, nen bap nen anakan ëbola-bola gwe-gwen, “Ëe an zenë sërkam aha zisi kwei-kwik gu'un. Aha kore zini wakin, aban apdenak hom.” Hen bap nen nëre mae mo Kristen bosenä anakan husus gwibirida gwen, “Zen sa hwëna jematnak abon onakon teipsili.”

6

Kristen bose zemka de dam tasik sone gwibin hip de ol:

¹ Aya-wal oso-wal, ere mae mo Kristen bosesa de banakare karek mae wëwe heblanna, men zen ebon mae onakon Alap mo Enhosa de ang gwe-gweblan wenya lowe he'an, zen zen de zini insa dam dasik sonek. Hwëna enlala sae-saekam em dam tasik sonen, hen anakare enlala

tatete naban, “Abon mana hen zëno karekna in hliminnink.”

² Emki kirekam ere mae mo Kristen bose wal mo nihinni tensik gwizimdin. Nënaka de kirekam kwasang gwibirida gwenkam, dekam kwasang hap de Kristus mo titi tabin ola in sane ang ta gwe'an.

³ Hwëna zi de anakan enlala gwenkam, “Ëe ère mo gwën dawem nakon asa ère mo Kristen bose walya kwei-kwik gul, hen ëe dekam asa Alap mo nwenak mam gwer,” kirekam de bolteboltekam enlala gwenkam, zen mes zënaka boton tanda.

⁴ Diki aha zisi de enlala gwibiridan srëmkam emki ena en naka karatda ta gwibin. Kirekam esa ësam gwesil.

⁵ Sap Alap molya anakan nësa karatda tabirki, “Zini an san ha man aha zisi kwei-kwik gulku?” Zep diki ena en naka em karatda ta gwibin.

Mae hap de ol: Dawemsa de aha zi hip golzimdinni, zen men kiye-ngatan zi mo langnak de obwagasa eiyas ginni.

⁶ Men zen emsa Alap mo olkam tawa da gwibirin, emki te-alakam hen aha kire-kire maekam mas gwibirida gwen.

⁷⁻⁸ Emki ëenlala gwen: Ena men kirekame okamanak awe eiyas la'ak, zen kire enkam esa hen lamkam zëno eini hla kul. Zep anakan bahem ëkil gïl gwen, “Ëe de ère mo tim nikore holehle san syal gwe-gwenkam, zëno eini lamkam aha nwe-masekam asa gulin.” Kirekam bahem enaka boton ta gwibin. Sap Alapsa molye boton lak! Holehle san de syala in mo eini hwëna

syauk blanak de gwë gwensa esa hla kul. Hwëna em de Alap mo Enho mo dwam gwibin sin syal ta gwenkam, zëno eini lamkam hëndep de ëngaya gwen hap denaka esa ulin.

⁹ Zen in zep, aha zi hip de dawem gol gwiz-imdinni, bap nen ëblalen gwe-gwen. Sap zen lamkam dep de obwaga eiyas gin makan. Nen de ëblalen gwen srëmkam, ki lamkam esa zëno eini ulin.

¹⁰ Zen zep, nen nama de awe lowehe gwennak, nen dawemsa tïngare zi hip gol gwizimdin-nonol tanganna nëre mae mo Kristen bose wal hap.

Aumwa hap de ol zïm-zïm:

¹¹ Aumwa hap de alena ansa emki hlaun: Ale mam-mamkam dena an, zen ëre mo ale gunnu.
*

¹² Yahudi kore Kristen zini men zen emsa bolte enlala naban men-man da gwibirin bahem salbirida gwen. Anakare ola bahem salbirida gwen, “ËKristen gwenkam nonol Yahudi hon em bitï gwen- Musa mo titï tabin ol san de to mipisa blom tasïk gwibinkim.” Hwëna zen anakare enlala aning tan naban emsa kirekam titï da gwibirin, “Nene kitak Yesus hup de telidak soblan ennak ëyaïng gwe kïni'ak, dekam Yahudi zini sa Kristen zini nësa husus neibirida gwer.”

---

* **6:11 6:11** Paulus mo nwena man yap hwalen-hwalen nëblak, zep ale mam-mamkam ale gulku. (Emki hlaun: Gal. 4:15nak.) Zen zep aha zi sekretaris makan zëno olsa nonol lonesen nakon hëndep 6:10nak dep ale gulbluka. Hwëna ayat 11 nakon zën ale gulku.

13 Hwëna Yahudi Kristen zini in, zëno mae mo to mipna sap orep mes blom dasibir-zimk, hwëna zëna hen hom tingare Musa mo titi tabin ola insa sul nul sone gwenan. Hwëna zen em de hen zëno mae mo kim ëgwë gwen hap ëdwam gwe-gwe'an- dekam de ëKristen gwen srëm Yahudi zi hip emsa anakan golëtrei gwizimdin hip, "Zini an mes nëbon mae bitï gwer." Zen mae en hap ki emsa kirekam neibirida gwenan- dekam de Yahudi bose zik zëno mae mo bosesa boltere gulzindin hip.

14 Ëe hwëna homë ëre mo bosesa de boltere gun hup dwam gwe-gwe'an. Ëe hwëna Bian Yesus hup de te-lidak soblan ensa de boltere gulblun habë dwam gwe-gwe'an. Sap ëe ëre mo gwëna anakanë enlala gwe-gwibi'in, "Asa mes Yesus hun te-lidak sonnak makan nosoink. Zep ano auhu-kama tim niban hole-hle naban mes Yesus zitilki." Zen in zep hwëna auhu-kama enlala zini asa hom dwam në gweblanan, sap ëe homë auhu-kama mo enlala san ang gwe-gwenan.

15 Alap hom zisi anakan karatda ta gwibirida, "Zen to mip blaonsublunna," ahaksa, "Zen to mip blaonsublun srëmna." Diki Zen anakan karatda ta gwibirida, "Zini an san ha ëre mo Tane naban de zeraha-en gwenkam mes ëse yang tasibin makan ëliweher?"

16 Men zen kirekam ëliwehe gwenan, dikire aha-ere enlalakam de lowehe gwen hap dena hen kwasang-kwasangna zëbon mae onak lwa gwëk. Tingan men zen kirekam Kristus en hon ëyaing gwe kinï gwenan, zen zen- Alap mo hlil

irin tangan wenyaye. †

¹⁷ Hwëna hyanak bap zen etan zini asa anakan blos tablan, “Em home dawemkam Kristussu ang gwebla'ara.” An ha ki, ano timnik wei-weina beyakam ëlwa'an- men zëwe Yesus hup de jal hap asa lek-lek da gwekye! Zen zep dam gwesi'in, “Ëe eiwa ama tana wei san zertro'an.”

¹⁸ Aya-wal oso-wal, dikire Bian Kristus Yesus mo kwasang-kwasangna ebon mae onak lwa gwek. Amin.

---

† **6:16 6:16** “Alap mo hlil irin wenyaye,” Paulus “Israel”kam awe ale gulku. Hwëna bosena in, gulk sun de enlalana kirekam.

**Alap mo Ol Ęse, zere mo zi niban de ol
ziah-en gu hup dena**

**Orya: Alap mo Ol Ęse, zere mo zi niban de ol
ziah-en gu hup dena (New Testament)**

copyright © 2005, 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Orya)

Contributor: Pioneer Bible Translators

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source
files dated 29 Jan 2022

c93f518f-565f-570c-87e7-50d54e5ff0f6